Ч. 34. Чернівці, середа дня 14. (26.) лютого 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернївцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернївцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Вандрівні учителї рільництва.

—о—

(Конець).

Із статуту виробленого Видїлом краєвим для сталих вандрівних учителїв рільництва видко одно, яке важне дїло мали-б тоті учителї сповнити. Чи-ж можна думати, що се годні зробити теперішні наші вандрівні учителї? Чи можна сказати, що они годні хотьби одну частину тоТ задачі сповнити? Нїяким чином. Правда, більшість комісиї адмінїстрацийної каже в своїм справозданю, що і інституция сталих вандрівних учителїв рільництва не дає певної поруки, що осягне ся тоту цїль. Але се каже ся так собі, без всякої підстави, бо досьвід всїх країв, де такі учителї є, виразно промавляє в користь таких учителїв. Зрештою, якже-ж инакше треба-б нам брати ся до того, аби рільництво піднести, як не через науку рільництва? Але очивидно, більшість не хоче мати таких сталих, фахово образованих учителїв в краю, то-ж старає ся хотьби і пустими вигадками не допустити до того. Так пр. каже ся, що лиш в зимових місяцях могли-б тоті учителї розвинути успішну дїяльність, хоч при нарадї над сею справою в комісиї оба знавцї, і радник краєвий Захар і директор школи господарскої Баєр, котрий сам через цїлих 10 лїт був в Долїшнїй Австриї вандрівним учителем рільництва, цїлком виразно заявили, що поперше і теперішні вандрівні учителї держать свої виклади аж до пізного лїта, і що по друге в лїтї для для такого учителя є дійсно дуже богато працї. Хто инакше говорить, той запізнає цїлковито завданє вандрівних учителїв рільництва. Але-ж бо учитель рільництва не на те, щоб перед великою громадою людий держати виклади; виклади се річ побічна, виклади се лиш спосіб, як дійти до цїли; головна-ж річ се тїсні зносини такого учителя з поодинокими ґаздами, котрі дають учителеви можність, кождому поодинокому ґаздї щось такого доброго порадити, показати, через що єго господарство могло-б піднести ся. За тими одиницями, скоро їх приєднає ся, і скоро они розсмакують в якійсь річи, підуть другі і то без науки. А таких кількоро людий завсїгди можна і в лїтї в кождім селї найти, щоб з ними поговорити; 10—20 людий зовсїм вистарчає, а навіть лїпше для справи, чим меньше людий, бо тодї можна зі всїма докладно поговорити і більше навчити. Вандрівний учитель не може отже впливати просто і безпосередно на маси народу, а мусить через поодиноких ґаздів виробляти собі вплив.

Окрім сего преважного завданя, про котре ми вже говорили, мали-б тоті учителї ще дуже богато працї. Після §. 6-го предложеного нам статуту мали-б они докладно розслїдити і описати господарскі стосунки придїленої їм части краю, а на приказ Видїлу краєвого збирати статистичні дані що-до рільництва. — Без таких даних ми просто не можемо рушити ся. А хто-ж сю роботу тепер зробить? Ба, в иньших краях кладуть велику вагу на зібранє статистичних дат що-до рільництва, у нас, видко ся, нема ще до того змислу. — Дальше мали-б они при нагодї своїх вандрівок по краю оглядати всї заведеня і підприємства господарскі, які дістають запомогу з фонду краєвого, а особливо закуплені із годовельного фонду краєвого бугаї, пересьвідчити ся, як їх держать, обходять і уживають і всякі постереженя подавати Видїлови краєвому до відомости. — На отсю їх задачу кладу особливший натиск, бо більшість комісиї адмінїстрацийної так як би не добачала сеї постанови в статутї; та до сего я ще поверну.

І що-до коштів не мають виводи комісиї жадної рациї. Комісия каже, що тоті кошти нїби то завеликі супротив того, що можна осягнути. Після внесеня Видїлу краєвого треба-б річно на утриманє двох учи-

Українська лїтопись.

Допись „Буковини“.

—о—

(Конець).

Вийшла або велика фалш, відповідно промові Науменка, або останній під „рідним і самобитним в сфері письменства і штуки“ розумів не те, що можна було слухачам розуміти з його промови... Може „рідними“ він розумів російську штуку і лїтературу; може й мову Боянового „Слова“ він уважає за мову російську... Щось воно да не так... Якийсь туман, якась фалш бренить...

Так глянули на отсю ростич і деякі Українцї і один з них догадав ся написати до нас між иньшим от-що: „Інакше не можна було; сего вимагала обережність. Тривайте! на все свій час; прийде слушний час і нове товариство справить поминки і панахиду в день Тарасових роковин“...

Добре! будемо ждати. Ми ймемо віри, що Лїтературно-артистичне товариство в день Шевченкових роковин сего року пошанує Шевченка панахидою і зібранєм з промовами і читаними мовою українською. Надію нашу годує той вечерок, який товариство тільки що справило прилюдно на честь і на память Достоєвського, такого-ж мученика, як і Шевченко. Коли на вечерку Достоєвського п. Науменко виступив з промовою, то тим паче виступити він повинен з промовою по українськи на вечерку Шевченка. Річ відома, що по процесї Петрашевського Достоєвського заслали в каторгу і там єго били різками; одначе-ж се п. Науменка не злякало. Достоєвського потім помилували вже за царя Олександра II. Так само й Шевченкови дано амнестию, хоч трохи й пізнїйше. Відомо знов, що на похорон Достоєвського цар Олександер дав (здаєть ся, в січнї р. 1881) 2000 рублїв. За Шевченком, правда, сего нема. Так щож з того? Вже коли чепляти ся до дрібниць, так хиба от до яких:

В „Дневнику писателя“, що видавав Достоєвський, можна найти деякі думки супротилежні думкам Шевченка і неприхильні до ідеї української; можна найти дещо таке, що становить Достоєвського панславістом. Але-ж яке дїло „лїтературно-артистичному“ товариству до думок полїтичних? Ми певні, що п. Науменко аби тільки вийшов з промовою, стояти ме на ґрунтї лїтературно-артистичному творів Шевченка, як се він зробив і в промові про Достоєвського...

От тільки... українська мова.... Але й тут, коли-б на перекір нашій думцї, оратор став поминати в Київі Шевченка нерідною мовою Шевченка, а російською, то й тут можна виправдатись, сказавши: „Хиба Шевченко не писав мовою російською?...“ Звістно, в сему разї треба вже забути про те, що саме примусило Шевченка писати нерідною мовою, треба забути Шевченкові думки і погляди на мову рідну і на російську.

Підождемо, дасть Бог, до „слушного часу“; тодї побачимо, як воно буде.

Український словар.

Заводимо до лїтописї добру і недобру звістку про український словар. Скільки нам відомо з листів наших знаймих в Київі, український словар заходили ся „впорядкувати“ ще року 1874., коли в Київі був ще небіжчик Драгоманов, і теж працював коло словаря. Року 1882 словар доручено п. Науменкови, щоб зробив останню редакцию єго і подав до друку. Але д. Науменко обтяжений урядовими і приватними лекциями, зовсїм не мав часу доложити до словаря потрібної працї, а „якась лукава душа“ пустила гутірку, буцїм то щурі з'їли з того словаря усї слова на А і Б... Отже й не правда, бо д. Науменко, не маючи сам часу недавно підсогласив до працї д. Тимченка і тепер Словар виходити ме яко додаток до „Кіев. Старины.“

Щиро витаємо отсе давно бажане, давно сподїване і давно потрібне виданє. Разом з тим читаємо і недобру звістку про український словар. Небіжчик Микола Костомарів, маючи у себе грошї, зібрані по Українї на виданє народних книжок, не спроможен був через урядову заборону, ужити ті грошї відповідно ідеї. Чуючи, що в Київі складаєть ся словар і маючи основу сподїватись, що словар буде складений відповідно змаганям науки, Костомарів і приміркував собі ті грошї повернути на словар. Він подав їх до академиї наук, щоб вона повернула їх на премію за словар.

Мабуть небіжчик сподївав ся і сподївав ся на безбач, що на премію словар прийде з Київа,

телїв 3700 зр. Але вже тепер платить край за вандрівні виклади про рільництво 800 зр. річно; т. зн. новий тягар, який би мусїв край переняти на себе виносив би вже 2900 зр. Прецїнь на суму 2900 зр. ще край повинно стати. Таж наш край для рільництва доси майже нїчого не зробив! Що йно сего року ухвалили ми гроші на будову двох низших шкіл рільничих (в Кіцмани і в Радівцях), але доси не зроблено у нас для рільництва нїчого! Правда, більшість комісиї каже, що двох учителїв за мало; треба-б і теперішних учителїв ще затримати. Я сего не можу порозуміти. Теперішні всї 5 учителїв мають по 52 недїль в роцї і по кілька сьвят вільних для викладів, бо в будні они мають своїх шкіл пильнувати, т. зн. они мають разом може яких 350 днїв, в котрих могли-б держати виклади про рільництво. Із сталих учителїв рільництва мав би зате кождий що найменьше тілько часу, що тамті всї разом взявши. Але не о то тут іде — більшість комісиї рада нїбито показати, як она дуже дбає про рільництво, а що єї двох учителїв навіть за мало, то она жадного не хоче.

Коли-б ще схотїли ті панове просто сказати, що ось то нема тепер на се гроша, треба трохи почекати. Але нї! Із внесеня більшости комісиї бачимо ясно, що край не має гроший лиш на учителїв рільництва, але він готов хоть би і зараз дати гроші на інспекторів худоби. Ах тоті інспектори! Ледви в прошлім роцї ухвалили ми уставу про годівлю худоби, ледви отримала она санкцию цїсарску, і вже тепер хоче більшість комісиї тоту уставу зміняти, нїм ще єї переведено, нїм ще показалось, оскілько она добра або зла, хочуть намість комісий для годівлї худоби якихось інспекторів! Дивно. Як ми прошлого року радили над уставою про годівлю худоби, то нїхто анї писнув хотьби словечко против тих комісий для годівлї худоби, котрих дїяльність панам прецїнь була знана з давнїйших часів. Тепер же, нїм ще уставу введено в житє, знають панове з більшости вже наперед сказати, що по тих комісиях нема чого доброго сподївати ся. Знати се напевно вже в прошлому роцї, що тоті комісиї нїчого не варта, а помимо того голосувати за установленем комісий а не інспекторів — се просто легкомисність і більше нїчого. З другого боку я не йму віри, що тягарі краю зменьшать ся, коли скасуєм комісиї, а заведем інспекторів. Та-ж се піднесено вже і в комісиї адмінїстрацийній з великим натиском, і то на підставі всїх подібних устав у всїх краях, що заведене інспекторів не потягне за собою скасованя комісий, але-ж очивидно надаремно, бо більшість глуха на всякі докази.

Та найкрасше вже се: більшість хоче намість вандрівних учителїв рільництва, котрі, як сего цїлком виразно вимагає § 5-ий 2) предложеного статуту, мали-б — і на сю постанову звертаємо особливу увагу панів — всїма силами пильнувати, щоб наші хлїбороби розуміли ховати гарну худобу, єї плекати, держати і кормити, мати таких інспекторів худоби, котрі були-б спосібні держати виклади про рільництво! Отже учителї рільництва не годні нїбито взяти того, чого вимагає ся від інспекторів худоби, а то виставляти лїценциї бугаям, уважати, аби бугаїв добре утримувано, але інспектори худоби годні бути также учителями рільництва! Нїчого не помогло, що такий знавець справи, як директор Баєр, виразно заявив, що одного з другим годї сполучити, більшість таки хоче і так має бути! Така крутанина се дуже сумний знак для нашого рільництва. Нащо аж так крутити? Скажіть лїпше по просту: не хочемо помогти хлїборобам і конець. Але так сказати, нема у вас відваги.

Чиє серце палає бажанем добра краю, хто рад охоронити наш край перед нещастями, той мусить голосувати за тим, аби установлено у нас сталих учителїв рільництва. Памятайте панове, що в такім хлїборобскім краю як Буковина, Вашим першим і найбільшим старанем повинно бути, яким чином піднести рільництво.“

Ми подали тут тоту промову д-ра Смаль-Стоцкого в соймі, щоб наші люди бачили, як горячо вступав ся наш посол за інтересами рільництва, а по друге і задля того, щоб наші люди пізнали, яку вагу мають учителї рільництва для хлїборобів. Не чекаючи на иньшу поміч повинні также і ми самі дбати про таких учителїв. А вже-ж нїхто до того не спосібний більше, як товариство „Просьвіта“. Оно повинно бодай одного такого учителя утримувати, аби єго висилати всюди на збори філїй, по читальнях і де того зажадають. Аби-ж придбати гроша на сю цїль, могла-б „Просьвіта“ рікрічно оголосити складку на се, а певно зібралось би на се кілька сот риньских. Аби запомочи садівництво, повинна-б знов „Просьвіта“ розстарати ся десь о відповідний ґрунт на сад, заложити там сад, утримувати свого садівника; за якийсь час з того саду можна-б у всїх наших ґромадах мати добру садовину. Але треба до того всего таки руками брати ся, бо оно само не зробить ся, треба нам самим о себе дбати, бо своя поміч, найпевнїйша поміч. З заложеними руками нїчого не вдїє ся.

А нарік най наші хлїбороби на Буковинї петициями домагають ся доконечно установленя краєвих учителїв рільництва!

куди передано увесь словарний материял, що позбирав Кулїш і редакция „Основи“.

Академія приняла гроші 4000 карб., виклопотала дозвіл царський на премію і призначила речинець чотири роки. Речинець сей минув, здає ть ся десять лїт назад, словаря нїхто на подав. Академія відрочила останнїй термін до грудня сего року.

Що буде далї? Чи буде бобу решето, чи гроші, зібрані ще в року 1861. і 2-ого специяльно на українські книжки для народа, підуть до ґурту сум академичних? Кому-ж, як не Киянам треба би поклопотати, щоб академія відрочила конкурс, доки не скінчить ся друковане словаря Науменка-Тимченка, а тимчасом останнїм годилось би прискорити друковане і подати той словар на конкурс.

Середні і висші школи в Росиї. Лїкарський факультет в Одесї.

В Одесї трийцять третїй рік істнує унїверситет (до того там був лїцей), але при ньому нема лїкарського факультету. Через що люди з одеського шкільного округа мусїли їхати або до Київа, або до Харкова в унїверситет на лїкарський факультет, а через те в Одесї на унїверситетї студентів все було на омаль. Давно вже одеський мунїціпалїтет піклуєть сь, щоб заведено в Одесї лїкарський факультет; та все якось з отсїм пiклованем уряд воловодив. Нарештї тепер відомо стало, що з осени сего року запевне буде в Одесї лїкарський факультет. Тодї геть побільшає студентів на одеському унїверситетї.

Воно, правду сказати, і по всїх росийських унїверситетах, відповідно загальній людности, студентів вельми на омаль. Більш за все їх в Москві 3888, далї йде Київ 2244, Петербург 2225, Дорпат 1650, Харків 1200, Казань 825, Одеса 555, Томськ 405. Коли додамо сюди ще Варшаву, Гельзінкфорс і студентів з чотирьох духовних академій (не більш 800), так добудемо, що в Росиї торік один студент припадав на $7\frac{1}{2}$ тисячів людности! Не скажеш, щоб богацько...

Звістно, на більше не можеш і сподївати ся, доки не побільшає в Росиї середних шкіл. В европейській Росиї (опріч Фінляндиї) одна середня школа припадає на 343 тисячів людности. Але се пересїчно і тільки 27 ґуберній з 60-ох є таких, що пересїчна цифра людности на одну середню школу меньша загальної пересїчної. До отсїх „щасливих“ ґуберній належать на Українї: Херсонщина — 1 школа на 169.000 людности; Харківщина 1 на 205.000; Люблинщина 1 на 233.000; Таврия 1 на 265.000; Київщина 1 на 285.000; Чернигівщина 1 на 297.000 людности.

Коли до отсїх шістьох українських ґуберній додамо пять польских, три на Литві, три в краю Остзейскому, так стане знати, що з ґуберній великоруських (викинувши столичні) тільки вісім таких, де одна середна школа припадає менше нїж на 343 тисяч людности. А є такі, де школа на 1,874 тисячі — н. пр. уфимська! По останнїх українських ґуберніях бачимо в Катеринославщинї одну середню школу на 372 тисяч людности, Полтавщина 1 на 531.000, Волинь 1 на 549.000, Поділе 1 на 788.000 людности.

Між причинами, що прискорили орґанїзацию факультету в Одесї, переказують нам з Одеси одну доволї цїкаву. Позаторік мінїстер осьвіти ґраф Делїянов заходив ся був обмежувати унїверситети студентами з ґімназистів тільки даного шкільного округа; н. пр. хто скінчив ґімназию на Волинї або в Чернигівщинї, тому можна йти тільки до Київського унїверситету. Таким чином, коли-б такий лад завести в житє, то ґімназистам з Степової України, що бажали-б вийти на лїкарів, нїгде би було вчити ся; бо в Одесї лїкарського факультету нема; а йти до других унїверситетів їм невільно би було. Деж їм дївати ся? куди йти на науку? Хіба тільки за границю нї в які більше, як в найблизші сусїдні унїверситети. А таким став ся унїверситет у Львові з часу, відколи заведено тут лїкарський факультет. Пускати молодїж з України до сего унїверситету цїлком не наручно; бо опріч всего иньшого на Львівському унїверситетї є катедра історії України... Знати останню Українцям — вже зовсїм не наручно, бо не дурно-ж мінїстер Делїянов з інїциятиви д. Георґієвського заборонив ще 1888 р. ґімназистам по українських ґімназиях брати і читати моноґрафії Костомарова... Таким би то чином лїкарський факультет в Одесї і спинить молодїж їхати на науку до Львова... і лїкарі з того факультету не мати-муть нагоди вчити ся історії України з уст професора та ще й мовою українською...

Минулими сьвятами в Одеському унїверситетї стала ся недобра пригода. Якісь злодиї, одімкнувши підобраним ключем передні двері, покрали чимало стародавнїх монет і актів. Крадїж отся так попсувала цїлу колекцию, що, кажуть, вельми трудно буде єї полагодити.

Друге лихо тому-ж унїверситету: професор історії Маркович, Українець, покидає, а може й покинув вже катедру... З якої причини? Скільки відаємо, вік, здоровлє і сили д. Марковича ще далеко не такі, щоб примусили єго кидати катедру.

З Ради державної

(*Допись „Буковини“.*)

—о—

Відень, 22. лютого 1896.

Точкою тяжости в парляментї віденьскім починає ся ставати попри угоду з Угорщиною реформа виборча. Шеф теперішного кабінету вніс проект реформи виборчої 15-го лютого. Основи его вам звістні. До давної системи виборчої, з заступництвом інтересів, приложено нову, пятої курії, з закраскою права загального голосованя. Ґр. Бадені, мотивуючи стійкість проєкту реформи широкими виводами, не даром, здає ся, апелював до патріотизму всїх сторонництв ради державної і просив о приняте его в цїлости без есенціональних змін. Шеф кабінету мабуть предвиджував всї трудности, які повстануть, скоро тілько проект реформи прийде під обради комісиї виборчої. Вже в часї ґенеральної росправи над сим проектом виявилась в поглядах поодиноких сторонництв палати посольскої велика різнородність. Одні станули на становиску загального безпосередного права голосованя, другі вдоволялись будьто проектом правительства, але всї застерегли́сь, що при специяльній дебатї станутъ домагатись таких або иньших змін, розуміє ся, кожде сторонництво в свою виключну користь. Однако мимо того вся палата згодилась на відосланє проекту до комісиї виборчої.

Нинї відбулось і перше засїданє сеї комісиї. Она уконституувалась, вибравши на місце уступившого бар. Відмана головою комісиї ґр. Кінбурґа. Сама комісия змінилась також подекуди в своїм складї. На місце кн. Кароля Шварценберґа прийшов брат его Фридрих, автономист ческий. Місце ґр. Гогенварта заняв ґр. Фалькенгайн, представитель крайного консерватизму. На місце пос. Генцля прийшов ґр. Андрій Потоцкий. На засїданю явив ся і ґр. Бадені враз з автором проекту, д-ром Рітнером.

Здавалось зразу, що в комісиї не буде ґенеральної дебати, позаяк поодинокі сторонництва перевели таку дебату вже в повній палатї на двох засїданях і там вже висказали свої погляди на справу. Однако-ж надїя завела. В комісиї почалась на ново дебата ґенеральна і виявила такі принципияльні різницї, що ледви чи можливе буде найти скоро якийсь-небудь вихід з путанини тих поглядів, діяметрально собі противних. Досить сказати, що деякі члени комісиї станули і тут на становиску знесеня заступництва курияльного, другі знов застерегли собі право на відновлене колишнього обсиланя ради державної через сойми, а треті вивели вкінци в поле всї кривди, нанесені краям коронним через ординацию виборчу Шмерлїнґа і домагались передовсїм усуненя сих кривд, заким би згодились на розбір предложеного проекту.

Коротко кажучи, члени комісиї виборчої, замісць принятись за дїло, завернули в перші лїта конституцийної ери. З дебат, які відбудуть ся в слїдуючу середу (26-го лютого), вийдуть мабуть ще і дальші принципияльні різницї в поглядах, іменно буде каменем преткновеня цензус, т. е. о скілько теперішні виборцї і правиборцї з курий міст і сїл мають по евентуальнім переведеню реформи податкової полишитись в своїх куриях або яко низше 5 зр. оподаткованї перейти в нову пяту курию? Хаос збільшить ся. Він буде мабуть зовсїм похожий на ту запутанину понять і пересьвідчень, яка виявилась в часї росправ над проектом виборчим Рутовского за часів міністерства коаліцийного.

Не хочемо пересуджовати. Але з нинїшного засїданя комісиї можна було вже винести пересьвідченє, що мабуть нїхто не думав на серіо о реформі виборчій. Як сей прояв дасть ся помирити з відчутою масами потребою реформи, або чи ґр. Бадені позволить на есенціональні зміни в новім проектї? — годї предвидїти. Він бажав би удержати сей проект в цїлости, а тут о тім і не снить ся нїкому в комісиї. Можна би вправдї на случай неприняття проекту через комісию говорити о розвязаню парляменту, але тут насуваєсь питанє, чи парлямент схоче дати розвязати ся, т. е. чи в найблизшім часї ухвалить буджет на 1896 рік? Не ручу вам за правдивість поголоски, але нинї, зараз по короткім засїданю комісиї, рознеслись вже в кружках поважних вість, що Молодо-Чехи, націонали нїмецкі, антисеміти, християньскі социяли і Словінцї звязались тихцем в коаліцию обструкцийну, котра має на цїли вести обструкцию ва велику скалю і не допустити до ухваленя буджету. На такий случай не можна би і думати о переведеню реформи виборчої. Симптомати ті не ворожать добра. Они виявлялись в подібний спосіб і перед паданем міністерства коаліцийного. Вихід буде дуже тяжкий, бо ситуация вельми скомплїкована, позаяк в воздусї висить: угода з Угорщиною і квестия, хто побідить в грядучих виборах до ради міста Відня і чи знов по евентуальнім виборі Люеґера бурмістром Відня ґр. Бадені, годячи лївици ліберальній, схоче вибір его уневажнити через непотверджене цїсарске. Може бути, що ще хмарний овид прояснить ся. Однакож нинї він дуже захмарений...

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 25. лютого 1896.

Іменованя. Судовими надсовітниками у Львові іменовані совітник окружного суду в Бережанах др. Омелян Гільбріх і Едвард Трусевич. Почтовими практикантами в Чернівцях іменовані правник Франц Айзенбайсер, окінчені ученики Арон Фрост, Мехель Расп, Іван Герман, Іван Карапец і Кароль Фухсберґер.

Новий управитель Шлезку. Цїсар іменував — як нам з Відня телеґрафують — правительственного совітника ґр. Кляріого Альдрінґена двірским радником і повірив єму управу правительства шлескего. — Очивидно стане ґр. Клярі до року дійстним краєвим президентом Шлеску, через що відпадуть всякі поголоски о покликаню буковиньского кр. президента ґр. Ґоеса на то становище.

Нова філїя тов. „Просьвіти“ завязала ся в Раві рускій. На перших загальних зборах явило ся до 100 членів. Головою вибраний о. Плешкевич.

В память Т. Шевченка відбуде ся в маґістратскій сали в Теребовли дня 1-го марта с. р. заходом тов. „Руска Бібліотека“ в Теребовли музикально-вокальний вечерок при участи „Львівского Бояна“.

Австрийско-угорске кольоніяльне товариство. Під такою назвою завязало ся у Відни товариство, котре поставило собі за мету опікувати ся австро-угорскими еміґрантами і набувати в иньших частях сьвіта землю, на котрій могли би осїдати піддані Австро-Угорщини.

Селяньске віче в Устияновій коло Устрик відбуло ся дня 19 с. м. при участи около 300 селян і 4 сьвящеників. На вічу явив ся також пос. Новаковский. Наради вели ся над ловецким законом, ґрунтовим катастром, громадским законом і ще иньшими важними справами, котрих обговорюванє познакомило селян безперечно хоч трохи з їх справами.

Треба не мати совісти, щоби воювати так неправдою, як воюють „Буковинскі Вѣдомости“. Справа з Лужанами всїм знана; завинила консистория, що в то село дала на сьвященика Волоха, котрий своїм поступованєм з громадою довів селян до роспуки. Що то поступованє справдї було непоправне, найлїпший доказ бачимо в тім, що правительство і консистория казали о. Данови виносити ся з Лужан. Чей же православна тутешна консистория — не новоерска? Тимчасом редактор „Бук. Вѣд.“ на підставі інформаций, по котрі сам їздив до о. Дана (знаємо се напевно), змайстрував допись, в котрій дав волю своїй неприхильности до новоеритів. На его думку всему винні „новоеристи“. Замісць стати в обороні рускої громади супротив румунізатора сьвященика, замісць піднести ваґу читалень, та ґазета сліпо йде за румунїзаторами і без контролї повтаряє видумки Gaz. Bucovinei, лише длятого, що они дотичать членів читальнї „Рускої Бесїди.“ Ся робота, якої приняли ся „Бук. Вѣд.“, будить загальне омерзїнє. Правдивий Русин так не поступав би собі, хоч би і мав иньші пересьвідченя, як новоеристи. До чого то доведе? Ми певні, що до нїчого, селяни вже знають, хто їм брат, але нас сором бере перед лицем сьвіта за таких виродків з нашої родини. Яку властиво цїль ставлять они своїй роботї? Позитивної роботи за ними анї одробини; сама лиш неґация і лизанє румунїзаторских рук. Але їх панованє на Буковинї вже не довге.

Галицкі властителї броварів відбули дня 20-го с. м. з'їзд в Перемишли під проводом п. Віктора. З'їзд рішив вислати депутацию до польского „кола“ і правительства з протестом против підвисшеня податку від пива. Заразом засновано союз броварників, котрого головою став броварник Ґец з Окоціма, а его заступником львівский броварник Кляйн.

Помер в Чернівцях Люїс Мікулї, властитель реальности, в 86-ім роцї житя; — в Теодорівцях помер бар. Николай Капрі, властитель дібр Теодорівців, Солонця і Жадови, в 46-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

—о—

З дня 25-го лютого 1896 року.

Відень. Палата панів відослала в першім читаню проекти законів про дальше розширенє взглядно ужите закону з 27-го квітня 1887 що-до удержування вдовиць і сиріт по офіцирах і вояках, дальше проект закону про стоваришеня господарскі і промислові та правительственні проекти про введенє ґрунтових книжок в Тиролю і Форальберґу до відповідних комісий. — Міністер краєвої оборони заявив при першім читаню закону о удержуваню вдовиць і сиріт по офіцирах і вояках, що правительство вже давно згодило ся на се предложенє, до котрого потреба позволеня обох частий держави, вказав на скоре і одноголосне приняте предложеня палатою послів і висказав певну надїю, що палата панів прийме проект безпроволочно, коли лише угорский сойм ухвалить сей закон; соймови тепер заразом предложено его, але не ухвалено ще.

Відень. Палата послів полагодила титул центрального заряду церкви в шкільнім буджетї. В дебатї заявив міністер Ґавч супротив пос. Кронаветтера, котрий висказав ся против покритя релїґійного фонду з публичного гроша, що анї практика анї законодавство анї правительство не годить ся з сим становищем і що управа церкви не сповнить жаданя Кронаветтера що-до введеня податку на католицку церков. Дальше повідомив міністер, що правительство предложить враз з проектами законів о управильненю пенсий державних учителїв також проекти закону о конґруї католицких сьвящеників і о правилах для гр. кат. сьвящеників в Далматиї. — Принято в другім і третїм читаню закон о управильненю пенсий урядників при університетских бібліотеках. Слїдуюче засїданє сегодня.

Відень. Президент міністрів приняв депутацию першого загального товариства урядничого австро-угорскої держави, котра передала адресу з подякою за внесений закон о пенсиях для урядників. Бесїдник депутациї, бар. Позаннер, запевняв, що імени ґр. Баденього не забудуть австрийскі урядники нїколи і все его будуть з вдячностию згадувати. Президент міністрів дякував за ті слова і заявив, що правительство уважало своїм обовязком помогти урядникам в їх труднім положеню. Бар. Позаннер замітив, що урядники цїлком пересьвідчені о

мудрости сего кроку правительства, бо в теперішній хвили не можна сїй акциї нїяк підсунути полїтичних мотивів. Ґр. Баденї відповів, що й він хотїв би такому зрозуміню запобігти, тим більше, що деякі часописи на жаль вишукують таку звязь з полїтичними цїлями. Вкінци сказав президент мінїстрів, що одержав вже від цїсаря зізволене на внесене закону о управильненю платнї урядників і бажає як найскорше полагодженя сеї справи в парляментї. Президент мінїстрів попращав депутацию як найприхильнїйше.

Будапешт. Сойм приняв одноголосно проект що-до виставленя корони Стефана і иньших коронацийних відзнак підчас ювилейної вистави. — Дальше принято великою більшостию голосів завізване до президента мінїстрів, щоби вислав до депутациї спільних оплат членів сойму. Против того голосували фракциї Уґрона і Кошута.

Кап Мартен. Цїсар приїхав вчера сюди і ходив разом з цїсаревою на довший прохід.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на скдї:

„Ілюстровану біблїотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкориснїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

1. річник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. річник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. річник „Д. Р.“ містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. річник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. річник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і] 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. річник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і его син Фостович“.

Цїна 6 річників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповідане Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповідане О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Віднь, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.